

Національний університет
«Одеська юридична
академія»

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Центр українсько-
європейського наукового
співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

3 травня – 13 червня 2022 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

УДК 37.013«364»(477)(063)

О-72

Голова організаційного комітету:

Дикий Олег Вікторович – кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету кібербезпеки та інформаційних технологій Національного університету «Одеська юридична академія», експерт з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Організаційний комітет:

Ульянова Галина Олексіївна – доктор юридичних наук, професор, проректор з навчальної роботи Національного університету «Одеська юридична академія»;

Горбаченко Станіслав Анатолійович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри кібербезпеки Національного університету «Одеська юридична академія»;

Серебро Михайло Володимирович – кандидат юридичних наук, адвокат, директор Відокремленого підрозділу «Об'єднане вище професійно-технічне училище сфери послуг Національного університету «Одеська юридична академія»

О-72 **Освітній** процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 504 с.

ISBN 978-617-554-001-5

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні» (3 травня – 13 червня 2022 року).

УДК 37.013«364»(477)(063)

© Національний університет «Одеська юридична академія» 2022

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2022

ISBN 978-617-554-001-5

ЗМІСТ

On the issue of teaching the Ukrainian language to foreign citizens: problems and prospects Abramova I. G.	15
Дослідження особливостей поведінки в конфліктній ситуації осіб юнацького віку у залежності від типу їхньої гендерної ідентичності Алексєєнко Н. В.	18
Науково-методичний супровід процесу розвитку інноваційного потенціалу вихователів ЗДО Бай Цзішен	22
Навчання англійської мови учнів початкової школи в умовах дистанційного режиму Байдюк Л. М.	25
Роль культури та значення мистецької освіти у воєнний час Балог А. С.	27
Особливості викладання судової медицини в умовах воєнного стану Біляков А. М.	30
Навчання іноземної мови в обставинах вимушеного ускладнення освітнього процесу Богуцький В. М.	32
Масовість корупції як загроза національній безпеці України Болдирева В. М.	34
Особливості підготовки майбутніх спортивних менеджерів в умовах воєнного стану в Україні Бондар А. С.	38
Проблеми формування культури здоров'я у студентів вищих навчальних закладів України Борута Н. В.	41
Сучасна вища освіта в умовах війни Будзяк О. С., Будзяк В. М.	45
Досвід проведення лекційних занять із дисциплін кримінально-правового циклу для здобувачів вищої юридичної освіти в умовах воєнного стану в Україні Будяченко О. М.	49

ON THE ISSUE OF TEACHING THE UKRAINIAN LANGUAGE TO FOREIGN CITIZENS: PROBLEMS AND PROSPECTS

Abramova I. G.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Language Training
Zaporizhzhia State Medical University
Zaporizhzhia, Ukraine*

The need for foreign students to learn Ukrainian is extremely important, as it is associated with high demand and the desire of foreigners to study in Ukraine.

Many scientific and educational publications are devoted to the method of teaching Ukrainian as a foreign language. The reference points of the analysis were the works of such scientists as Z. Bakum, H. Bakhtiyarova, L. Bey, A. Bronska, G. Onkovych, O. Trostynska, O. Turkevych, A. Chistyakova.

The statement of the researcher O. Turkevych is correct that «the development of methods of teaching Ukrainian as a foreign language is taking place in a new plane. Quantitative increase of practical materials, in particular different types of textbooks for foreigners... In addition to textbooks, various theoretical issues on methods of teaching Ukrainian as a foreign language are covered in numerous scientific articles... The process of creating textbooks is becoming more dynamic» [1, p. 34].

However, it should be noted that teaching Ukrainian to foreign citizens in Ukraine is associated with a number of problematic situations, including lack of state support, imperfect methods of teaching Ukrainian as a foreign language. Insufficient number of Ukrainian language textbooks for foreign students slows down the learning process. In addition, the quality of educational publications does not meet the modern needs of higher education.

Curricula in Ukrainian as a foreign language, as well as the number of classroom hours change every year, so educational standards need to be properly refined.

Recognizing that the problem of Ukrainian-Russian bilingualism has become a notable feature of the language situation, especially in Eastern Ukraine, it should be noted that foreign students have low motivation to learn Ukrainian. In informal communicative situations in the city of Zaporizhya communication in Russian predominates. Russian is used on the streets, in shops, on transport, and in everyday communication, so learning

Ukrainian becomes extremely difficult for foreign students due to the lack of an appropriate language environment.

Students wonder why people in Ukraine do not speak their native language. As we can see, the efficiency of learning the Ukrainian language in the conditions of bilingualism is decreasing, the corresponding lexical stock of foreign citizens is limited.

Zaporizhya State Medical University opens new opportunities for foreign students to learn and study the Ukrainian language, culture, history, literature. The Department of Language Training uses in the process of teaching the Ukrainian language as a foreign material on Ukrainian studies, which helps foreigners to adapt to the new linguistic and cultural environment.

Taking into account the communicative needs of Indian students of English-language education, teachers carefully select a variety of texts in which you can get acquainted with the achievements of Ukrainian and Indian science and culture, read about prominent people of Ukraine and India in science, culture and sports. The use of such materials stimulates the motivation of foreign students, increases interest in learning.

We cannot disagree with the opinion of researcher Z. Bakum that «the main goal in teaching Ukrainian as a foreign language is communicative, which determines the whole educational process, which necessitates the implementation of communicative-activity approach – learning language as a means of communication in the interconnected and purposeful improvement of four types of students' speech activity – listening (listening-understanding), reading, speaking, writing» [2, p. 228].

Listening is an important component of language activities, so its use in the system of linguistic training of foreign citizens is essential. «Listening (Latin *audire* – to listen) – a receptive type of speech activity, listening, semantic perception of oral communication. It consists of the perception of the language form and understanding of the content of the message», – says researcher F. Batsevich [3, p. 337].

Learning to listen at the Department of Language Training of ZSMU is impossible without auditory skills and abilities, which is an integral component of the competence of communicators. Particular attention is paid to identifying the ability to adequately perceive, logically comprehend the information of descriptive texts with elements of dialogue of educational and everyday topics: «My family», «My university», «My hostel», «My friends» and more.

Based on the experience of teaching Ukrainian to foreign citizens of India (English-language form of education), we note that a difficult problem arises – it is difficult to teach them to speak Ukrainian correctly. This is primarily due to the lack of Ukrainian-speaking environment, as well as

distinctive features of phonetic system, grammatical structure and lexical structure of Ukrainian and Indian languages (Hindi, Telugu), in particular the characteristics of sounds, word forms in accordance with orthoepic and orthographic literary norms.

To make traditional classes interesting and increase the efficiency of learning the Ukrainian language, teachers of the Department of Language Training ZSMU use various innovative approaches: representing audio materials, videos, role-playing games, watching news, TV shows, documentaries and feature films in Ukrainian.

Intensification of cognitive activity of Indian students while studying Ukrainian as a foreign language is facilitated by their participation in various competitions, such as readers competition – «Poetry – Freedom of Heart», «Best Connoisseur of Ukrainian Traditions, Customs, Rites» and more.

Ukrainian language classes are especially effective. As part of the study of the theme «Zaporizhya, where I live and study», Indian students get acquainted with the history of the city, visit the famous Zaporizhya sights.

It is worth noting that the most difficult for foreign students to perceive is the topic «Adjectives and adverbs as verb forms». As L. Guba notes, «the teacher's motivation, his desire to provide relevant and useful information, designed with the help of lexical and grammatical constructions, motivates students to master professional knowledge through language learning. Then even such complex topics as adjectives and adjective inversions or complex syntactic constructions will be actualized in the student's cognitive activity» [4, p. 21].

To better master this material, teachers of the department choose scientific texts in the professional field, namely: medical, dental, pharmaceutical (using adjectives and adverbs). This will promote in-depth study of educational material and help foreign citizens in future professional activities in the specialty.

As we can see, at the present stage of teaching teachers use interactive approaches for further use of the Ukrainian language by foreign citizens in communication and professional activities.

References:

1. Turkevych O.V. Formation of the terminological system of teaching the Ukrainian language as a foreign language: monograph, Lviv : Ivan Franko Lviv National University, 2015, 220 p.

2. Bakum Z.P. Ukrainian language as a foreign language: linguodidactical problems. Philological studies. *Scientific Bulletin of Kryvyi Rih State Pedagogical University*. Issue 5, 2010, p. 226–232.

3. Batsevich FS Fundamentals of communicative linguistics: a textbook. K. : «Academy», 2009. 376 p.

4. Guba L. Problems of motivation of foreign students in Ukrainian language classes. *Current problems of teaching foreign students*: Proceedings of the XXII All-Ukrainian scientific-practical conference. Dnipro, 2020. P. 20–22.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОВЕДІНКИ В КОНФЛІКТНІЙ СИТУАЦІЇ ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ У ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ТИПУ ЇХНЬОЇ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Алексєєнко Н. В.

*старший викладач кафедри соціології та психології факультету № 6
Харківський національний університет внутрішніх справ
м. Харків, Україна*

В останні часи відбувається глибинна трансформація суспільної свідомості, зокрема усвідомлення об'єктивних змін у гендерних стосунках, котрі визначають специфіку соціальних взаємовідносин між жінками та чоловіками. У сучасному суспільстві спостерігається невідповідність гендерних стереотипів розподілу ролей між чоловіками і жінками, що ускладнює їхнє функціонування у всіх сферах людського буття. Особливо актуальним це стає в юнацькому віці, який характеризується високою соціальною активністю, що виявляється у випробовуванні та використанні нових ролей – соціальних та гендерних.

Психологічний аналіз конфліктів, передбачає вивчення особистісних (внутрішніх) детермінант поведінки людини в міжособистісному конфлікті, а це вимагає більш чіткого визначення, що є причиною стратегій поведінки особистості в конфлікті. Певні аспекти зазначеної проблеми розглядалися Т.В. Бендас, Е.Б. Ерном, О.О. Єршовим, К. Томасом, Р. Кіллменном, Д.Г. Скоттом та іншими психологами, які виявили особливості поведінки в конфліктних ситуаціях опонентів із погляду визначення характеру їх самооцінки, ціннісних орієнтацій, темпераменту тощо. Однак, проблема гендерних чинників поведінки в конфлікті, зокрема впливу типу гендерної ідентичності розкрита в науці недостатньо. Тим часом гендерні властивості є фундаментальними характеристиками особистості. Вирішення цих питань є необхідним для розуміння сутності поведінки людей. прогнозування розвитку конфлікту між жінками та чоловіками та сприятиме вибору ними правильної тактики поведінки в конфліктних ситуаціях.